

Familjen libretto

Niklas Rydén, 21 augusti 2016

AKT I

Räntan	...03
Bowlingklotet	...04
Kloka frågor	...05
Gult och behagfullt ljust	...06
Morgonkaos	...07
Jag skriver i sanden	...08
Babyblues	...09
Skilsmässogrälet	...10
Sjukskriven	...11
Bananmagen	...13
Du lyssnar ju inte	...15
Gränser och hot	...16
Jag tycker inte om er son	...17

AKT II

Det brinner	...19
Inte rättvist	...20
Danmarksresan	...21
Vi, där, nu	...22
Diagnosen	...23
Bara en månad	...25
De bara ammar	...26
Sadistisk mat	...27
De onda barnen	...29
Ingen metod	...30
Korgen i skogen	...31
När jag var liten	...32
Du är aldrig blott en enda...	...33

AKT I

Räntan

Tema – Livspusslet

- Jag ringde banken igen. På väg hit. Kan du ge mig en blöja. Och han svarade faktiskt.
- *Vad sade han?*
- Nu kommer mamma med blöjan och lyfter... Såja, såja, såja.
- Att vi är viktiga kunder, och att de vill behålla oss.
- *Smörjer du in också?*
- Det är väl inte nödvändigt?
- *Hon är ju alldeles röd? Se!*
- OK. Ge hit.
- Men då sade han att vi har väldigt höga lån. Lån, lån, lån.
- *Det ser bra ut. Jag sätter på locket.*
- Ja, det blir bra. Nu kommer blöjan igen.
- Men om vi skall lägga om taket kan de tänka sig att höja. Att höja...
- *Men gud så skönt. Sade han något om våra inkomster?*
- I och med att vi är två... Så, nu vänder mamma. Och här kommer benet i byxan. Ouiii. Och andra benet också...
- Så är det inga problem så länge vi inte amorterar. Ge mig hans tröja.
- *Men pratade ni inte om räntan.*
- Det var det som var grejen. Här kommer armen, såja, fint. Och huvudet också.
- Först frågade han om vi vill ligga kvar i fonderna.
- *Ja, vad sa han.*
- Jo men de har ju gått riktigt bra för en gångs skull. Så visst. Ge mig strumporna. Vi stannar, tack, sade jag.
- *Och räntan, räntan, räntan?*
- Så åker foten långt in. Så ja... Han sade att det är fem år sen vi hördes senast och att det är väldigt lång, lång, lång, lång tid. Och så andra foten.
- *Och?*
- Och så sänkte han räntan från två komma två till ett komma fem procent. Det är mer än tusen kronor i månaden.
- *Sänkte han räntan sjuttio punkter? Det är ju mer än tusen kronor i månaden. Månaden!*
- Ja han sänkte räntan galet mycket.
- Ja. Ge mig skorna.
- *Då kan vi låna till taket. Vi kan låna till taket!*
- Vi kan låna mer och får ändå bättre ränta. Bra ränta...
- Oj vi måste gå nu! Ge mig stövlarna istället. Det regnar.
- Såja. Duktig. Och andra foten. Ja, nu är du klar.
- *Jag fattar inte hur du orkar.*
- Vadå?
- *Gå på baby-yoga. Gå på baby-yoga efter en hel dags arbete.*
- *Det ger kraft att orka mer. Orka mer, att orka mer.*

Bowlingklotet

Tema – Att få barn

kören och hon

- *Jaha. Då är vi gravida då!*
- Ja det verkar så. Det verkar så.
- *Då skall vi bygga bäbis. Var skall vi starta?*
- I magen kanske.
- *Ja. Vi börjar med lite äckel. Sss-åå...*
- Fy. Jag tål inte lukten av kaffe. Eller ägg. Kan inte...
- Kräks hela tiden. Kan bara sitta på en stol och titta.
- *Så. Nu skall du bli trött också.*
- Men gud. Ah... Jag orkar knappt ta mig från sängen... A-ah...
- *Och så bröstet!*
- Vad är det med dem?
- *De skall bli större. Och ömma. Så!*
- Aj. Jag kan ju knappt röra mig. Det gör ont i nacken och ryggen också.
- *Bra. För nu skall vi lossa fogar. Lossa lite fogar. Är du med?*
- Aj. Jag kan inte gå. Jag får krypa till sängen.
- *Bra. Du kan ligga där. För nu kommer magen. Det är bara veckor kvar.*
- Vilket kl... Aj. Gud vad stor magen är.
- Men... Men... Det spänner... Det känns som om någon klämt in ett bowlingklot i magen. Ett bowlingklot som rör sig. Rör sig aah...
- *Bra. Då är allt som det skall va'.*
- Men hur skall det komma ut?
- *Genom förlossning...*
- Det går inte! Kan inte! Det är för stort. Hur skulle det gå till?
- *Förlossning går till så att mamman pressar ut bowlingklotet genom, det lilla, lilla hålet, där nere. Om detta inte går skärs mamman upp och klotet tas ut ur ett litet, litet hål, i magen. —*
- *Oavsett vilket gör det mycket ont på mamman. kör*
- *Aj, aj, aj, aj... Kör*
- Jag kan inte. Jag vill inte!
- *Efter detta är bäbisen ute och föräldrarna är föräldrar. kör*
- Kan inte. Vill inte. Kan inte. Vill inte...
- *Och lyckan är komplett! kör*

Kloka frågor***Tema – Barnperspektivet - Barnet en individ.***

- Pappa. Varför är himlen blå?
- *Pappa, varför måste man dö?*
- Varför... Varför måste de sitta på gatan och tigga?

- *Hur kan universum vara oändligt?*
- Varför är tanten med gula glasögon så tjock?
- *Varför tror fröken i skolan att gud finns?*
- Finns gud? Finns gud?
- *Varför heter Jupiters måne Europa?*
- Varför måste de drunkna, de som flyr?
- *Varför är Lenas pappa ensam?*
- Varför finns det krig?
- *Kan hundar gråta?*
- Kan hundar gråta?
- *Pappa kan de det? Kan de det? Kan de de-et??*

Gult och behagfullt ljus

Tema – Livspusslet, kärleken.

En liten aria om tystnad hemma med nyfött barn

Han kom till oss. Tre veckor har gått. Ett sådant under.
Nu ligger han i vagnen och tittar upp, tittar ut.
Därinne, bakom gardinen, är det gult. Gult och behagfullt ljus.
Det doftar av torr sommar och vi är lyckliga för en stund.
Bara lyckliga.

Morgonkaos. Livet får mening.***Tema – Livspusslet***

– Klockan är tio i sju. Jag har sovit tre eller fyra timmar. De vägrar vakna. Göra frukost. Väcka igen. Truga. Locka. Hota. Kvart i åtta. Alla äter. Dov tystnad. Klagar på pålägg som är slut. Sen tandborstkö och panikblickar på klockan samtidigt som de tittar på någon film. Och overaller, stövlar, små vantar, halsdukar, mössor. Och matsäck med frukt. Och in i bilen. Och snabb färd till dagis och skola. Och hejdå och gråt och vink och vi ses snart.

– *Och sen?*

– Sen skall jag vara på jobbet klockan nio. Pigg, fräsch och sugen på en ny dag med sex lektioner, tre möten och massa mail och rapporter. Sen bilbesiktning, apoteket, hämta på dagis, handla mat och laga middag, äta i lugn och ro, göra disken, gå med på fotbollen, möte på dagis, och sen alla läxor, och se på Madicken och läsa i sängen och somna tillsammans och vakna för att jobba några timmar för att planera nästa dags lektioner. Och så sova. Om det går...

– *Det låter hemskt.*

– Ja. Det är det ibland. Men ändå fantastiskt.

Jag skriver i sanden

Tema – Livspusslet. Kärleken.

*Jag skriver i sanden med blad som har ruvat
på krafter jag aldrig förut har känt
Om känslan av kärlek som rusar och rister
i kroppen, det är nå't stort som har hänt*

*Jag skriver i vattnet med blod som har runnit
i själar som jagat demoner på flykt
Om rösten som säger att "nu har vi vunnit"
Nu finns det ett hus som stjärnorna byggt*

*Av tunga stenar som vi staplat
Lätt som vinden upp i linden*

Här. Nu. Vi. Allt.

Baby Blues

Att få barn

- Det kletar. Kle-e-etar. Och rinner. Ri-i-inner.

- Alltid för varm. För varm. För varm. Mjölken. Blöt. Mjölken blöt.
På kroppen, i sängen. På kläder, på dig. För mycket. För lite. Mycket. Lite.
Det bara ri-i-i-i-i-nner.

- Så kräks hon. På sig, på mig, på andra. På golvet, på kudden i soffan.
Vi badar i hav av papper vi torkat oss med. Torkat oss med.

- Och svetten. Svetten. Svetten. Bara jag rör mig. Det dryper. Och luktar.
Jag kväljs. Jag kväljs, jag kväljs.

- Och blödningar. Blödningar. Ofantliga! Flytningar. De fortsätter!
Det räcker inte med vanliga bindor. Trosskydd. Ha ha ha ha ha ha ha!

- Och jag kan inte hålla tätt. Det kommer liksom utan kontroll.
De säger det skall bli bättre.

- Och tårarna. De rinner och rinner. Jag gråter precis för vad som helst.
Det bara flödar. Tar aldrig slut.

- Floden flyter stilla sin väg. Fylld av vatten från nyblivna mödrars kroppar och ögon.
I varma träsk och klara vikar flyter den fram i sakta mak

- Det kletar. Kle-e-e-etar. Det rinner. Ri-i-i-i-nner... Ri-i-i-i-nner... Ri-i-i-i-nner!

Skilsmässogrälet

Tema – Livspusslet

De reser sig upp. Hon kursiv. Han vanlig

- *Det var i köket. Sent på kvällen.*
- Vi grälade som vanligt.
- Du tänker bara på dig själv!
- *Jag tänker på livet. På att leva. Det gör inte vi.*
- Men barnen då? Struntar du bara i dem.
- *De har det väl inte speciellt bra med två föräldrar som är som zombies?*
- Du överdriver. Det är du som är så förbannat missnöjd. Du vill alltid till något annat.
- *Vad är det för skitsnack. Du vet lika väl som jag att man inte kan leva så här. Utan kärlek, utan mening, utan sex. När hade vi sex senast? Kan du svara på det? Ha?*
- Skrik inte. Det är ju du som inte vill. Du är ju helt frånvarande när jag vill prata.
- *Vadå prata? Vi pratar väl aldrig. Du har ju aldrig tid.*
- Jag vill inte prata när du har druckit.
- *Men när hade vi sex senast? Ha? Du undviker ju mig!*
- Vadå undviker. Det är för att du dricker jämt.
- *Vad fan pratar du om? Du ljuger som en jävla idiot! Jag hatar när du blir sån här.*
- Det är väl det enda du klarar. Att hata. Hata och längta. Hata och längta. Bort. Med glaset i handen upp i molnen i dimman bort bort bort.

Från sovrummet

- Pappa. Pappa.
- Schssss! (*pappan till mamman*)
- Pappa!
- *Sover hon inte. (mamman)*
- Hon vaknar när du skriker.
- *Det är du som skriker!*
- Schssss! Ja älskling jag kommer. Vänta så...

Barnet står där plötsligt

- *Varför skriker ni så?*
- Vi diskuterar. (*pappan*)
- *Skall mamma flytta?*
- Du får inte säga så.
- *Jag vill att vi skall vara familj. Allihopa.*

Barnet

- *Mamma. Pappa. Varför måste ni bråka så? Jag fick en stor klump i halsen. Kände mig dum när jag kom där. Jag trodde som att det handla' om mig. Hörde mitt namn när ni skrek. Jag ville säga stopp till er. Att inte bråka. Men det gick inte.*

Sjukskriven

Livspusslet, att orka

Han håller för öronen, blundar, böjer sig framåt. Snurrar sakta. En långsam aria.

- Slagen. Slagen. Ne-ed-slagen. Helt. Helt. Beslagen.
- Och y-yr, y-yr. Trött, trött, trött, trött, trött, trött och yr.
- Jag orkar inte. Orkar inte. Är som en dimma. Sluter sig...
- A-a-a-a-...
- Sluter sig framför ögonen. Trycker och grumlar i huvudet. Av trötthet. Trötthet.
- Långsamt. Långsamt. Försöker göra allt långsamt.

Kören kommer in

– *Hallå! Hallå! När började detta?*

- Det började i somras. Ja, i våras. Och semestern... Så började jag jobba igen. Det var stressigt. Var duktig som vanligt. Duktig. Och så kom det bara...
- Jag kräktes, fick ont i kroppen, yrsel. Kräktes... Och sen bara helt slut. Det är en månad sedan. Jag är sjukskriven nu.

– *Vad säger, vad säger, vad säger läkarna?*

- Utmattningsdepression. Utbränd. De vill ge mig antidepressiva och sömnmedel. Men jag vill inte. Det fungerar inte. Man blir beroende och kan inte sluta. Inte sluta. Med tabletter, det fungerar inte.

– *Men vad är det som händer, som händer?*

- Så fort det är för mycket. Tider att passa, flera saker på en gång. Människor, relationer. Det går bara inte...

– *Men kan du vila nu då? Vila nu?*

- Jag vet inte. Jag vill ju vara aktiv med barnen, göra mat, handla kläder och träna. Kolla mailen. Måla om i hallen. Och hålla kontakten med jobbet.

– *Men då vilar du ju inte på riktigt!*

fortsätter på nästa sida!

Den elaka rösten kommer in

– Ha! Du vågar inte stanna. Rädd för att inte va nån! Sliter dig sönder till botten går ur. Presterar och kämpar i ur och skur. Dina känslor är tunna. Dina tankar är dumma.

(Här kommer den sjukskrivne in samtidigt i ensemblesång. Se nedan.)

– Ha! Du försöker göra, rätt, rätt, rätt. Det finns för dig bara ett sätt, ett sätt: Var duktig, var duktig, var duktig och fin. Så slipper du kanske att lida pin.

– Ha! Så fortsatt bara att springa på i en jakt som aldrig tar slut. Aldrig tar slut om du inte: Tittar inåt, tittar neråt. Och stannar upp. Och hoppar av.

– Hoppar av. Hoppar av.

Den sjukskrivne sjunger samtidigt:

– Blir så less på all stress, på all hets. Blir så trött på all stress, all hets. I min kropp. Säger stopp. Inget hopp. Ingen topp.

– Blir så less på all stress, på all hets. Blir så trött på all stress, all hets. Trött på att simma. Simma i dimma. Som att svimma. Svimma.

Sen blir det samma sång som i början fast nu i kör

Han:

– Slagen. Slagen. Ne-ed-slagen. Helt. Helt. Beslagen.

– Och y-yr, y-yr. Trött, trött, trött, trött, trött, trött och yr.

– Jag orkar inte. Orkar inte. Är som en dimma. Sluter sig...

– A-a-a-a-...

– Måste sluta att alltid ta ansvar. Släppa taget och låta det bli som det blir.

– Kan blunda inåt, neråt. Stanna upp. Och hoppa av.

– Tänk på dig själv, på dig själv, på dig själv, på dig själv.

Rösten

– Hoppar av, av, av. Tar aldrig slut. Aldrig slut.

– Du måste ta det på allvar. Och titta inåt. Titta neråt. Stanna upp. Stanna upp.

– Jaaaa... Jaaaa...

– Behöver inte bevisa något. Du behöver inte det.

– Inåt. Neråt. Utåt. Uppåt.

– Stanna. Hoppa. Sluta nu!

– Ja. Jag skall göra det. Inte bara vara duktig. Tänka på mig själv istället.

Båda:

– Tänk på dig själv, på dig själv, på dig själv, på dig själv.

Han sätter sig sakta ner igen.

Bananmagen

Tema: Regler eller Kaos

Pappa och en dotter på fyra år:

Han

- Är du säker att du inte vill ha något mer?
- Jätte tusen säker.
- För när vi borstat tänder får du inte äta mer. Det vet du. Så tänk efter noga.

Hon tänker.

- Jag tä-ä-ä-änker. Magen tänker också. Noga.

Hon tänker ändå mer.

- Nej. Jag vill inte ha. Inte magen heller. Ingenting.
- Bra. Då går vi och borstar.

Lite senare ligger hon i sängen

- Godnatt då. Och sov vackra drömmar.
- Mmmm... Godnatt...

Fem minuter senare.

- Pappa. Pappa.

Pappa kikar in

- Ja, min ängel?
- Jag är hungrig. Jag vill ha banan.
- Men du var ju jättemätt.
- Jag vet men magen lurades.
- Du får lära dig att lyssna bättre på magen nästa gång, för nu blir det inget mer.
- Men...
- Nu får du sova så du orkar upp i morgon. Godnatt. Jag lämnar dörren på glänt.

Efter tre minuter

- Pappa. Pappa!
- Ja?
- Jag blir mörkrädd. Jag hörde något under sängen. Och så kurrar magen hela tiden. Banankurrar.

Pappan kommer in.

- Du vet att det inte blir någon banan.
- Men varför då?
- För att vi borstat.
- Vi kan borsta igen.

- Nu gör vi så här. Jag tänder den lilla lampan. Och så sätter jag på Madicken så kan du somna sen.
- Men pappa...
- Det kommer att bli så bra. Sov gott. Puss puss.
- Mmmm...

Flera minuter går

- Pappa, pappa, Jag kan inte höra Madicken.
- Har den stängt av sig?
- Pappa kom! Kom hit,
- Jag kommer.

Han kommer in till henne

- Pappa. Jag kan inte höra för att magen kurrar jättemycket.
- Men nu får du väl ge dig. Du måste sova. Du försöker ju inte ens.
- Det går inte. Jag måste ha banan. Måste, måste, måste. Jag kan inte sova annars. Det går inte. Jag har ont också. Här!

Hon pekar på magen. Hon börjar hulka lite.

- Okej. Okej. Kom så går vi till köket och gör banan och yoghurt.

Hon suger på tummen. Är lite sur.

- Jag hoppas bananmagen kan lugna sig nu. Den är på jättedåligt humör.
- Det hoppas jag med.

Pappan

- Ja... Ett nej måste inte alltid vara ett nej.

Du lyssnar ju inte!

Tema – Bli sedd. Bekräftad.

- Pappa titta!
- *Ja vad fint...*
- Du tittar ju inte. Titta!
- *Jättefint!*
- Men pappa...

- Pappa. Lyssna här.
- Do, do, do. Do, do, do... (Spelar lille katt på pianot)
- *Bra...*
- Jag är inte färdig... Do, do, do... (fortsätter)
- *Fint! Jättefint...*
- Men du lyssnar ju inte!

- Pappa. Se här.
- *Mmmm...*
- Pappa. Titta då.
- *Mmm... Fint...*
- Pappa! Du ser ju inte!
- *Jättebra...*
- Du sover ju!

- Pappa. Nu skall jag berätta.
- *Mmm...*
- Jomen så kom han, du vet i tvåan, på sin cykel och så...
- *Mm...*
- ...stoppa' han inte.
- *Jo...*
- Så han körde på mig. Så det var hans fel att...
- *Vad bra...*
- ...mitt bakhjul blev snett.
- *Bra...*
- Men pappa...

Kör: Ja. Det är ganska illa. Att låta den lilla, stå där stilla, sin tid förspilla, i er villa, tårar trilla för att hen aldrig är sedd. Och aldrig får se er gilla. Det hen gjort. Någon gång. Det hen gjort. Någon enda gång.

(Kören sjunger om sin melodi en vers till. Nu kommer pappan in med sitt svar.)

Solo: Jag måste ta hand om mig själv ibland. Då orkar jag mera sen. Jag har mina egna behov och vissa saker som måste göras. Då får barnen stå ut med att inte alltid få svar direkt. Någon gång ibland. Någon enstaka gång ibland.

Gränser och hot

Tema – Regler eller kaos

Förälder A

– Lek inte med maten så. Sitt still på stolen. Klättra inte på muren. Spring inte runt så där. Sitt still sa' jag! Nu lyssnar du på mig. Man måste faktiskt lyssna. Man kan inte lyssna bara när man vill.

Förälder B Kommer in fortsätter. Samtidigt börjar Förälder A läsa texten nedan, i kör.

– Du vet att du inte får öppna skåpet. Jag sade: Öppna inte skåpet! Om du inte slutar nu får du inte åka till mormor i morgon. Sluta säger jag. Annars får du gå upp på rummet.

Förälder A

Nu får du lugna ner dig. Om inte du kan lyssna på det får du inte följa med på Liseberg. Lugna dig. Om inte du kan lugna ner dig, (*skärpa*) får du inte följa med och bada heller.

Förälder A

Om du inte lyssnar nu får du inte vara med och äta kvällsmat. Du får vara själv. Lugna dig, säger jag! Annars får du inte någon glass eller godis. Och du får inte heller gå ut och leka med de andra barnen.

Förälder B

Sluta hoppa. Lugna dig! Om du inte skärper dig åker vi iväg utan dig. Och så stänger du datorn genast! Annars blir det spelförbud en vecka. Och så ställer du tillbaks den där, annars ringer jag farbror polisen!

Kören och förälder A.

- *Vad ni skriker!*
- *Han kan inte hålla på så.*
- *Varför inte? Barn gör det.*
- *Han stör ju!*
- *Och varför alla dessa hot.*
- *Jag måste sätta gränser!*
- *Varför då?*
- *Det finns faktiskt principer.*
- *Som ofta är ganska onödiga.*
- *Och regler som skall följas.*
- *De går att ändra när som helst.*
- *Hur skulle det se ut?*
- *Tilltro och respekt. Att man löser saker tillsammans.*
- *Han måste lära sig hyfs och respekt för andra.*
- *Det är uppmärksamhet era barn behöver. Att ni ser dem.*

Kör: "Flumtrams" till instrumentalverser.

Jag tycker inte om er son

Tema – Vuxna/Barn med störningar

A börjar. Anklagar. B svarar förvånat.

- Jag måste bara säga det.
- *Vad då?*
- Jo, men jag tycker faktiskt inte om er son.
- *Va! Vad säger du.*
- Han är tjock. Han är högljudd.
- *Men vad säger du...*
- Och han förstör för de andra. Nej jag tycker riktigt illa om honom.
- *Men du är ju inte klok! Hur kan du...*
- Och så det där äckliga flinet.
- *Men nu får du ju ge...*
- Jag kände det redan första da'n. Den här pojken tycker jag inte om. Och det gör inte de andra barnen heller. Och absolut inte fröken i skolan.
- *Sluta säger jag...*
- Fick jag bestämma skulle han bara bort. Jag tycker inte att en idiot skall få förstöra skolan för alla de andra barnen.
- *Men det är väl inte bara han...*
- Äcklig är han. Jag tycker verkligen han är äcklig.
- *Sluta säger jag! Sluta.*
- Han skall bort. Bort från mitt liv skall han. Nu!

AKT II

Det brinner

Tema – Trauman.

Hon reser sig tungt. Han följer efter.

Han

– Vi var ensamma i huset. Vi såg genom fönstret...

De båda. Hon först.

- *Det brinner! Det brinner i skogen. Det är på väg mot oss.*
- *Jävlar. Det blåser hitåt. Jävlar vad det blåser. Blåser hitåt.*
- *Titta! Vinbärsbusken. Vinbärsbusken! Fort.*
- *Det sprider sig! Sprider sig.*
- *Fort. Vi måste plocka ihop alla saker.*
- *Fotona, albumen. Måste hitta fotona.*
- *Hennes nalle och snuttefilt. Nallen, filten. Den rosa ankan. Och hennes böcker. Böckerna.*
- *Datorn. Och hårddisken. Sladden.*
- *Och alla hennes teckningar. Var är de? ar är de?*
- *Gud vad röken kommer in. Vi måste skynda oss.*
- *Vi måste ta vanliga kläder också. Vanliga kläder...*
- *Och hennes tjocka jacka.*
- *Skit! Titta i fönstret.*
- *Här. Släng ner den i väskan. Skynda dig!*
- *Det brinner i äppleträden. Vi hinner inte. Hinner inte.*
- *Vi hinner det vi hinner. Var är snuttefilten?*
- *Vilken tur att hon är på dagis.*
- *Titta, titta gräset! Herregud.*
- *Jag tar din dator också. Var är hårddisken? Ta nappen där borta. Och spring!*
- *Ingen aning! Vi måste ut. Nu!*
- *Kom!*

Paus

- *Vi kom tillbaks. En perfekt fyrkant där huset stått. Det var en fyrkant av förkolnat liv.*
- *Och så lukten...*

De sätter sig. Mellanspel.

Inte rättvist

Tema – Oron, skulden, tankarna

Han ställer sig upp och vänder sig till kören

Han och Kören

- Det är inte rättvist. Jag har ingen som helst utbildning. Hur skall jag veta hur jag skall vara som pappa?
- *Men det har väl, det har väl gått, har väl gått i alla tider?*
- Det har gått sådär.
- *Det är väl samma, är samma, är samma för alla.*
- Absolut. Det är det som är så hemskt. Alla bara famlar, chansar, känner sig fram.
- *Hur menar du.*
- Jag känner mig inte som en pappa. Det är helt överkligt. Jag är en ung kille. Ingenting annat.
- *Ja det är du. Men du är faktiskt pappa också. Så vad är det som är så svårt, så hårt. Som är så svårt så hårt.*
- Jo... Men som igår. De lekte på sitt rum. Plötsligt massa skrik. Jag rusar dit. Då håller han på att dunka en kloss i huvet på henne. Jag blir vansinnig, tar tag i honom och kastar honom åt sidan. Jag tar upp henne och blåser på huvudet. "Det är inget farligt. Din bror menar inget illa. Såja. Det blir snart bra."
- *Vad var det med det? – Vad var det med det?*
- Då får jag syn på honom. Hopkrupen på golvet med armarna över huvudet ligger han och kvider. Vem är jag som har rätt att kasta iväg honom sådär? Han menade inget illa. Hon hade just rasat hans torn. Han har det ganska jobbigt. Vi håller hela tiden på med henne och han blir lämnad. Vad har jag för rätt att låta mina känslor gå ut över någon som bara är två år? Vad har jag för rätt? Vad har jag för rätt? Har jag rätt? Har jag rätt?

Vi, där, nu

Tema – Livspusslet. Kärleken.

en sång

Vi är på stranden. Samlar små stenar. I vattenbrynet. Du ser bara dem. Ser bara dem. Tar med mig dit. Med mig dit. Till förtrollningen. Skönheten. Vi letar. Letar. Du ger mig en. Och en till. En till. Uppslukade. Vi, där, nu. Vi, där, nu.

Vi är på ditt rum. Bygger en stad. Vi leker. Din nyfikenhet. Nyfikenhet. Din klara blick. Klara blick. Så river du staden. River staden. Med alla höga hus och torn. Hus och torn. En sådan lycka. Så'n lycka. Så börjar vi om igen. Vi, där, nu. Vi, där, nu.

Vi ligger i sängen. Klockan är mycket. Jag läser högt. Du lyssnar fångslad. Lyssnar tyst. Jag somnar. Jag somnar. Du väcker mig. Väcker mig. Jag sjunger, sakta, sömnigt. Du somnar. Jag somnar. Uppslukade. Vi, där, nu. Vi

Diagnosen

Tema – Trauma handikapp. Livspusslet.

De reser sig igen. Fortsätter tala.

- Jag orkar inte mer. Vi måste göra något. Det är inte normalt.
- *Nej det är det verkligen inte. Vi måste göra en utredning. Skolan vill också det.*
- Vet du vad det innebär? Hon kanske får en diagnos. Sen är hon märkt för livet.
- *Vi måste ju få reda på vad det är!*
- Hon kommer att bli utfrysst.
- *Det är hon redan.*
- Du får inte säga så.
- *Du vet att det är sant.*
- *Med en diagnos kanske de andra kan förstå henne bättre. Både barn och vuxna.*
- Hon kommer aldrig att kunna leva normalt mer.
- *Hon är inte normal.*
- Det är hon visst. Hur kan du säga så.
- *Du kan inte bara låtsas. Du vet likaväl som jag att hon är speciell. Att hon inte förstår vad andra känner.*
- Men hon är ju vår dotter.
- *Ja. Hon är fantastisk. Och just därför måste vi hjälpa henne. Tänk om det är autism. Jag tror det.*
- Det är ju jättehemskt.
- *Om vi får en diagnos kan vi få stöd. Nu famlar vi bara.*
- Men det blir så definitivt.
- *Det är definitivt. Det är just det det är. Vi måste fatta det.*

Kören

- *Det är populärt med diagnoser idag. Så fort nån är annorlunda skall man ge en diagnos.*
- *Det är de stora läkemedelsbolagen som är drivande när det gäller nya diagnoser. Och de här diagnoserna stämmer precis med vad deras läkemedel hjälper mot.*
- *Mediciner mot ADHD och depressioner omsätter miljarder. Och gör att människor fastnar i ett dyrbart beroende livet ut. Och det är samhället som betalar.*
- Men det finns väl ändå massa extra stöd för ungdomar som har diagnos?
- Jo, förvisso. Det är sant.

forts

Ensemble-sång. De sjunger samtidigt, i stämmor:

– *Extra personal, stödundervisning, avlastning i hemmet, avlastning vissa helger och semesterveckor. Men framförallt ger det tillgång till kunskap och utbildning för alla runt barnet. En kunskap som kan ge omgivningen större förståelse och förutsättningar att bättre kunna undvika konflikter. Att undvika att hamna i konflikt.*

Pappan:

– Det vore bra för oss. Bra för oss. Det skulle vi behöva. Få tillgång till en kunskap och utbildning och förståelse. Ja hon kan undvika att hamna i konflikt. Undvika att hamna i konflikt.

Mamman:

– *Att få avlastning vore fantastiskt bra för oss. Vi kan lära oss mycket. Nu famlar vi bara. Få tillgång till utbildning. Vi kan förstå henne bättre. Då blir det också bättre för henne. Ja. Ja hon kan undvika att hamna i konflikt. Undvika att hamna i konflikt.*

Bara en månad gammal

Tema – Trauman

Kören och han

– *Men överdriver du inte nu?*

– Nej. Det har funnits med hela tiden. Ända från början.

– *Vad hände?*

– Vi var tjugo. Hon var bara en månad gammal. Jag var ute och handlade. När jag kom hem och öppnade dörren...

Tystnad

– *Ja?*

– Då låg hon där på golvet. I en... I en konstig... På rygg...

– *Vem då?*

– Min fru. Hon hade tagit sitt liv. Sitt li-i-i-iv.

– *Var var ert barn?*

– Hon låg i sin säng i rummet bredvid och skrek.

– *Skre-e-e-e-e-e-ek. Skre-e-e-e-e-e-ek.*

De bara ammar

Tema – Livspusslet, relationer

om att känna sig utanför

Han och hon talar mot publiken om den andre. Kören

Inleds med kör

- De har det så fint hela tiden. Så fint hela tiden.
- *Jag önskar jag kunde uppskatta det, men jag är för trött. Är för trött...*
- Barnet ligger vid hennes bröst. Jag kan bara titta på.
- *De har det väl också fint?*
- När de ammar. Jag känner mig utanför... När de ammar
- *Men jag är ju helt slut... Helt slut...*
- Och så jobbar jag på dagarna. Det känns som att det är deras grej. Deras grej. Deras grej.
- *Men det är inte... Är inte...*

Körparti

- Och graviditeten. Det var hon som bar henne. Inte jag.
- *Men jag skulle aldrig klarat det utan honom. Aldrig klarat det.*
- Inte i mig. Var i henne. Inte i mig.
- *Utan honom. Utan honom.*
- Och nu amningen...
- *Men snälla nå'n...*
- Och att det är hon som är hemma med barnet.
- *Men han är ju så viktig. Han är ju så viktig. Viktig.*
- Jag känner mig inte viktig. Inte för henne. Inte för barnet. Inte för henne. Inte för nå'n...
- Jag känner mig bara ledsen. Det är de. Bara de.

- N-n-n...
- *N-n-n*

Sadistisk mat

Tema – Vuxna med störningar. Utsattheten.

Pojken äter dåligt. Mamman väntar på honom. Hon äter inte själv. Läses lugnt och kyligt.

– Jag har all tid i världen. Det vet du

– Du kommer att äta. Jag lovar.

Tystnad. Hon tittar drömmande ut genom fönstret.

– Molnen är vackra när det har regnat. När det spricker upp.

Plötsligt och argt.

– Sitt ordentligt när du äter!

Tystnad igen.

– Du behöver inte stressa. Jag sitter så bra.

– Nu kan du ta den lilla biten som du gömt där bakom potatisen. Så ja. Bra. Du kan när du vill!

– Tänk att Linda skall åka till Nice på onsdag. M-m-m-m...

– Vet du? Om det inte vore för dig skulle jag följa med.

– Lek inte med maten.

Sitter halvt med ryggen mot barnet och tittar omväxlande ut genom fönstret, in i telefonen och på naglarna som hon håller på med.

– Om du är stygg och inte äter lägger jag upp mer fisk. Då får du verkligen något att bita i.

– Vet du att det är 24 grader i Nice. Milt och romantiskt.

– Stränderna, kaféerna, mmm... Och nu sitter ensam här, och kan bara drömma. Tycker du det är rättvist?

– Håll besticken ordentligt. Nej! Nej! Kniven i höger hand.

– Och så den stora potatisen. Du kan dela den om du klarar det.

– Ja. Jag vet att du kräktes igår. Det är därför vi måste träna. Man kan inte kräkas varje gång man äter fisk. Du måste lära dig det. Det är nyttigt med fisk.

Hon sitter igen och tittar på sina naglar.

– Vet du att jag gått upp tre kilo. För att jag sitter här och tittar på dig.

– Men du! Du kan ju vara hos din morbror så följer jag med Linda till Nice.

– För du kan inte förstöra allt i mitt liv. Jag måste också få finnas!

Hon tittar ut igen genom fönstret.

– Nu regnar det igen. Och ändå är himlen blå.

De onda barnen

Tema – Vuxna/barn med störningar

Barnen och kören

Person A

De onda barnen håller. De håller fast en groda.
Nu drar de den i benet. Det sitter ganska hårt.
De tittar på varandra. De njuter livets goda.
Nu lossnar det vid låret. Det var ju inte svårt.

Båda

– *Den skriker. Den skriker. Nu tar vi det andra också.*

Person B

De onda barnen mobbar. De mobbar hårt en klasskamrat.
På Facebook och på Instagram. De sprider sina hot.
De tittar på varandra. Sen skickar de sitt stumma hat.
De har fotat i smyg på gympan. För henne finns ej mer nå'n bot.

– *Horan har tuttar. Horan har tuttar. Nu lägger vi upp ett foto till.*

Person A

De onda barnen jagar. De jagar katt med vattenslang.
Nu träffar de med precision. Katten hukar rädd och våt.
De tittar på varandra. Skall fortsätta sitt bombardemang.
Så träffar strålen hårt igen. Och katten brister ut i gråt.

– *Se hur den skakar. Se hur den skakar. Nu kastar vi ner den i ån.*

Person B

De onda barnen skiter. De skiter helt i fröken.
De samlar massa papper. Skall elda lite inomhus.
De tittar på varandra. En skolsal blir perfekt för röken.
Larmet går och brandkåren kommer. De skrattar åt sitt nya bus.

– *Fröken är maktlös! Fröken är maktlös! För vi kan anmäla henne för övergrepp.*

Ingen metod

Tema – Oron, skulden, tankarna

Hon och han. I körversion. Alla:

- Tillåta, uppmuntra, stödja.
- Tillåta. Uppmuntra. Stö-ödja. A-a-a-... (Dubbelt i kanon. Killar börjar.)
- Gränser. Säga nej. Ställa krav.
- Krav, sätta gränser och säga nej. A-a-a-... (Dubbelt i kanon. Killar börjar.)

– Skall vara tillåtande, uppmuntrande, stödjande. Sätta gränser, ställa krav och säga nej. Se till att tider och rutiner fungerar. Skall vara nära, stimulera, finnas där för dig.
(Dubbelt i kanon. Killar börjar. En repris.)

– Lösa konflikter, våga säga stopp. Och alltid va' på topp, topp, topp, topp, topp...

– *Precis.*

– Menar ni att det inte finns en metod?

– *Ja. Det finns ingen metod!*

– Men hur kan man då veta vad man skall göra?

– *Det lär man sig.*

– Men finns det inget rätt eller fel?

– *Jo självklart gör det det.*

– Man vad är det då som är rätt?

– *Det känner du. Det är bara du som vet.*

– Men något måste du väl kunna ge mig!

– *Pröva dig fram. Var dig själv.*

– Trösta, lyssna, leda, följa. Lugna, lära, bära, tolka. Mata, somna, tvätta, lufta. Träna, leka, sjunga, vagg. (Kvinnor i dubbeltempo, med en repris. Killar lugna fjärdedelar.)

Kvinnor:

– Gosa, härma, fostra, sköta. Gosa, härma, fostra, sköta. Älska, älska, släppa taget. Älska, släppa, släppa taget. (Repris en gång.) Älska, släppa taget.

Män:

– Härma och fostra. Sköta och gosa. Härma och fostra. Sköta och gosa. Älska, älska, släppa taget. Älska, släppa, släppa taget. (Repris en gång.) Älska, släppa taget.

Korgen i skogen

Tema – Oron, skulden, tankarna

- Du får inte säga det här till någon. Men jag tänker på det ibland. Tänker, att om jag hade gjort abort... Hur det skulle ha...
- Nej, nej! Det är inte så. Jag älskar dig. Det vet du. Herregud. Det är klart. Men tanken finns där. Att det kanske ändå varit bättre. För alla. Ja, du hade ju inte ens...
- Men gud. Vad är det jag säger. Förlåt. Förlåt. Jag bara tänker. Och känner massa saker.
- Dina blöjor, nappar, tvätten, maten... Amningen... *paus* Och all, all oro. Du äter upp mig! Invaderar mig. Jag blir galen. Tänk om...
- Nej... Det är bara en fantasi. Men tänk ändå... En sådan befrielse det...
- Ja. Jag vet att det inte går. Och det är klart jag skulle sakna dig. Men ändå... *paus*
- Nu vet jag. Vi kan faktiskt adoptera bort dig. Eller...
- Så lämnar jag dig på sjukhuset. I entrén. Eller kanske i en korg nere vid floden. Där du kan flyta iväg.
- Eller i skogen. Ja! Ja, där är det vackert och där sjunger fåglar. Så får det bli. Du får det fint. Om någon hittar dig så gör de det. Annars får du ett vackert slut i lugn och ro. Nära naturen. Djupt därinne. I den vackra, ljumma, mörka, skogen.

- Men, oj... Nej... Förlåt. Jag bara...

Det ringer på dörren

- Oj, nu kommer hon! Nu får du ta ut nappen så skall vi öppna för mormor och se vad hon har med sig för gott. Kom! Oj! Bra! Du går ju själv! Du kan ju!

När jag var liten

Tema – Trauman och hur vi reser oss. Barnperspektivet. Utsatthet.

Kören i en sång, unisont

Tredje versen

*Ni klagar och bråkar om allt som står på.
Men minns ni då ej när ni själva var små?
När världen var ny och ni stod där på tå.
Med hjälp av de vuxna ni skulle förstå.*

Berättelserna:

Han reser sig, Magnus

– När jag var liten så grälade de. Jag gömde mig under täcket. De slog sönder allt porslin. Sen var det jag som fick trösta. De var ledsna och fyllda av skuld.

Hon reser sig, Karin

– När jag var liten gick vi alltid på tå. Inte störa. Aldrig störa. Vi lekte så tyst. Sänkte musiken. Annars kunde något sorgligt hända.

Han reser sig, Eric

– När jag var liten var pappa chef. En expert, hyllad av alla. Hemma var det en annan sak. En mardröm. När han fick sitt spel kom ingen undan. Han talade elakt, hotade bryskt. Sen slog han. Igen och igen och igen

Hon reser sig, Emma

– När jag var liten satt vi ofta vid brasan. Berättade, förklarade. Det var så tryggt. Hon läste ofta sagor för mig på kvällen. Vi somnade alltid tillsammans.

Han reser sig, Niklas

– När jag var liten försvann min mamma ibland. Då gick vi ut och letade. Hon låg uppe vid berget. Hade tagit tabletter igen. Vi fick ringa ambulans. Hon klarade sig alltid precis.

Instrumentalparti

Alla

– Ja det var ofta bra. Det var varmt, det var ljust. Ja något vi längtar tillbaka till. Men det var hemskt när mörkret föll och det onda tog över och allting blev svart.

Du är aldrig blott en enda sanning. En aria.

Tema – Trauman och hur vi reser oss

Bas och kollaratur:

A-a-a-a...

Kör

Du är aldrig blott, en enda sanning. Du barndom. Familj. Du liv.
Nej. Du är många historier. Som alla är sanna var för sig.

De handlar om sorg, om lidande, ondska.
Men också om kärlek, mening och strävan.

Tillsammans väver de livets brokad.
Men mörkret hålls dolt bakom en fasad.

Det svåra göms undan. Det ljusa får leva.
Och människor fortsätter söka och treva.

Bas och kollaratur:

A-a-a-a...

Kör

Ja. Du är aldrig blott, en enda sanning. Du barndom. Familj. Du liv.
Aldrig blott ett, som är sant. Blott ett, som är sant.
Som är sa-a-a-a-a-a-a-a-a-a-nt.